

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor.; pentru România şi streindtate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 13.
Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tariful şi învalida
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226

Perspective financiare.

Una dintre problemele cele mai importante, care preocupă de prezent pe cele mai de seamă cercuri de specialitate este: *Intocmirea finanţelor publice şi private după încetarea războiului*. Chestiunea aceasta se discută deopotrivă atât de economişti şi financieri puterilor centrale, cât şi de cei ai statelor inimice. Şi nu fără motiv. Războiul va avea — înţelegem fără greutate oricine — urmări extraordinare asupra modului, în care va trebui să se întocmească în viitor economia financiară publică şi privată a statelor Europei.

Cea dintâi dintre urmările războiului pe terenul finanţelor publice va fi creşterea cea mare a datoriei statului, datorii, cari în opoziţie de sistem de până acum, aproape toate s'au contractat în interiorul ţărilor interesate, dela cetăţenii acestora. Toate guvernele statelor beligerante, dar chiar şi ale celor neutrale, au fost nevoite să contracteze, pe calea aceasta, împrumuturi de miliarde întru acoperirea cheltuielilor de războiu. În urmare una dintre cele mai importante datorinţe ale guvernelor va fi, să se împrumute de îsovare de venit cât mai potrivite, din care să se acopere dobânzile acestor împrumuturi de stat. Intre îsovarele, din care se intenţionează a se face această acoperire, se indică în prima linie augmentarea şi schimbarea impozitelor directe şi indirecte. Prin crearea de impozite noi şi prin modificarea radicală a celor deja existente, vor trebui deci să se adune acele sume însemnate, din care să se poată plăti şi suporta noile sarcini ale împrumuturilor de stat. În scopul acesta aproape pretutindena s'au lucrat proiecte de legi, cari în unele state au fost deja prezentate corpurilor legiuitoare, iar în altele urmează să se prezinte de aici încolo. Pe baza tuturor acestora se poate stabili, că o altă urmare nemijlocită a războiului pe terenul financiar public va fi *augmentarea şi schimbarea radicală a sistemelor de impozite publice*.

Pe terenul economiei financiare private, *scumpetea extraordinară*, care se menţine aproape pretutindena în Europa, de bună seamă încă nu va rămânea fără efect. Cei mai mulţi sunt de părere, că după toate indiciile scumpetea aceasta, după războiu, se va mai reduce încâtva, însă totuşi se va menţine, aşă că va trebui să treacă multă vreme până să se restabilească stări apropiate celor, ce le-am avut înainte de izbucnirea conflictului european.

Prin aceasta, natural, unele dintre ramurile economiei vor fi în câştig, altele în suferinţă, ceace va avea de urmare însemnate schimbări cu deosebire pe terenul economiilor agricole, industriale şi comerciale, economii, cari, vor înainta mult. Mai mult va suferi din cauza scumpetei populaţiunea, care nu dispune de mijloace de venit în măsură corăspunzătoare noilor stări de lucruri. Pentru a o ajuta, se vor aplica de sigur multe din experienţele făcute până acum pe terenul întocmirilor financiare nouă. Astfel de exemplu se va perfecţiona centralizarea şi repartizarea cu sistem a multor articoli de producţiune şi de consumaţiune prin instituţiuni şi întreprinderi financiare centrale, ceace ca efect final va contribui şi va aduce cu sine însemnate schimbări atât în economia finanţelor publice, cât şi în cea a celor private.

O altă schimbare însemnată în finanţele private o vor provoca desigur *perderile cele mari şi multe de capitaluri şi bunuri economice distruse de războiul îndelungat*. Toate acestea vor trebui înlocuite, un fapt care va aduce cu sine subtragerea a unei părţi foarte însemnate din capitalurile, ce astăzi se află din abundenţă în circulaţie. Urmarea va fi, după cum o prevăd mulţi bărbaţi distinşi, că după războiu mulţi ani va fi o lipsă simţită de capital şi de capitalul, care va rămânea în circulaţie, va fi destul de scump. Abundenţa actuală de capital trebuie considerată ca o stare de tranziţie, ca o urmare firească a războiului, care a mobilizat, alături de marile armate europene, aproape, toate bunurile şi valorile economice.

Scumpirea banilor va avea la rândul său urmări şi cu privire la celelalte valori de schimb, în prima linie va exercita o hotărâtă influinţă asupra *cursului efectelor publice*. În cursul acestora vor obveni fără îndoială schimbări, cari se pot deduce fără greutate. Înainte de toate sistemul de obligaţiuni de stat cu o rentabilitate mai urcată, introdus prin împrumuturile de războiu, va avea de urmare, că cursurile se vor menţine la o limită destul de favorabilă pentru detentorii titlilor. Admiţând, că banii se vor scumpi şi vor ajunge la rentabilitatea, ce o aveau înainte de războiu, dobânda de 5-5% şi 6% totuşi va fi destul de corăspunzătoare pentru a menţine cursul efectelor emise pe timpul războiului. De sigur, însă, că şi celelalte efecte, cari au o dobândă ceva mai redusă, nu vor scădea în o măsură mai mare decât la care au fost ele înainte de războiu.

În privinţa cursurilor efectelor publice, statele puterilor centrale desigur vor avea o situaţie mai favorabilă, decât de exemplu statele apusene. În cele dintâi diferenţa între dobânzile efectelor emise înainte de războiu şi între cele emise în timpul războiului, este de maximum 1-15%. Nu tot astfel în Anglia şi Franţa, unde înainte de războiu s'au făcut destule emisiuni cu dobândă de 2%, şi 3%, iar în timpul războiului cu 2%, şi 3% peste dobânzile vechi. Aceasta este o deosebire cu mult prea mare, decât ca în cursul efectelor înainte şi de pe timpul războiului să nu se arate diferenţe mai considerabile. Poate tocmai în vederea acestui inconvenient, la împrumuturile de război luate de exemplu de statul francez acum, în timpul războiului, cu dobândă foarte urcată faţă de trecut, s-a permis ca titlurile nouă să se poată plăti cu titluri vechi, prin ceace s-a retras din circulaţie multe din titlurile cele vechi. În schimb s'au sporit cu atât mai mult titlurile împrumuturilor nouă cu dobânzi mai urcate.

Peste tot se poate susţine, că situaţia financiară a puterilor centrale, atât în cursul războiului, cât şi după încheierea păcii, cum o prevăd de altfel cei mai mulţi dintre economişti, este şi va fi mai favorabilă ca a statelor adversare, din simplul motiv, că cele dintâi şi-au acoperit trebuinţele din interiorul ţărilor proprii, pe când cele din urmă au trebuit să cheltuiască sume enorme în străinătate, în America, Japonia etc. De altfel chiar economişti englezi recunosc acest favor financiar al puterilor centrale şi admit, că au avut cheltuieli, cari au rămas în ţară, iar statele apusene au trebuit să cedeze însemnate capituluri altora. La cele dintâi deci capitalurile au rămas în interiorul ţării, sporind multe industrii proprii, pe când la cele de al doilea aceasta s-a întâmplat numai în parte.

Cam acestea ar fi în liniiente generale perspectivele financiare ale zilelor ce vor urma după încheierea păcii.

R. E.

Noul ministru de războiu al Angliei. „Morningpost“ comunică următoarele:

Lloyd George a primit numirea de ministru de războiu. Mai restază acum lămurirea chestiei ministerului de muniţii, care va fi mai strâns legat de ministerul de războiu şi cu a cărui conducere va fi încredinţat actualul subsecretar al departamentului războiului.

Optimizmul lui Sasonow faţă de România.

Dintr-un articol al ziarului rus „Birsewija Wiedomosti“ reţinem următoarele:

După cum reiese dintr-o convorbire, care a avut loc între Sasonow şi un corpondent al lui „Journal des Balkans“, ministrul nostru de externe nu e pesimist în ceace priveşte atitudinea României. El crede, cum a crezut din capul locului, că Germania „s'a înşelat“, dacă s'a încredut în sprijinul României şi că dorul României de libertate şi neatarnare a împins-o pe aceasta „să lucreze în contra planurilor austro-germane“. Nu numai atât, Sasonow speră şi acum, că România va lua parte la războiul mondial „pentru realizarea idealurilor sale politice“. Tocmai acum însă România încheie o serie de „tratat-e economice“ cu Austria, Bulgaria şi Turcia; tocmai acum exportul cerealelor româneşti a crescut mult; 300 de vagoane sunt expediate pe zi. Şi Germania e atât de convinsă de „neutralitatea“ României, că cel puţin 70 de vagoane soseş pe zi din Germania în România, vagoane care transportă tot felul de mărfuri, cărbuni, fer şi după cum se spune şi muniţiuni.

La Berlin se pune un preţ atât de mare pe „tranzitul“ român, că un funcţionar prusian al căilor ferate a fost trimis la Bucureşti pentru a regula problemele relative la comunicaţie. Şi tocmai când se petrec aceste lucruri, Sasonow vorbeşte de posibilitatea unei participări a României la război.

Din această convorbire se vede, că diplomaţia noastră îşi dă prea bine seamă, că tratatele economice ale României au „şi“ însemnătate politică, deoarece „înlesnesc puterilor centrale ducerea mai departe a războiului...“ Şi totuşi acest optimism inflexibil! Era de aşteptat, că vorbind cu colaboratorul unui ziar din Balcani Sasonow să vorbească despre atitudinea României şi să adreseze acestei ţări câteva cuvinte preventive.

Vorbele ministrului nostru de externe au făcut impresia cea mai rea. Ar fi fost mai bine şi mai prudent, dacă ar fi tăcut în

loc să fi fost de un optimism atât de mare.

Operaţiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 19 Iunie. Câmpul de operaţiuni dela vest.

La sud dela graniţa belgiano-franceză până la Somme activitatea vie continuă. Atacul Francezilor cu granate de mână, la Chavonne (spre ost dela Vailly) a fost respins. O explozie germană pe înălţimea „La fille morte“, în Argoni, a avut bun succes.

În regiunea râului Maas luptele de artilerie s-au îndârjit numai spre seară în mod vizibil, peste noapte apoi ele au crescut la o mare violenţă la „Morte Homme“ şi la vest de acolo, precum şi în sectorul pădurii dela Thiaumont şi până la fortul Vaux.

După cum se comunică ulterior, în noaptea spre 18 Iunie am respins în pădurea dela Thiaumont o ieşire duşmană. Alte încercări de atac le-am zădărnicit eri cu focul nostru. În cele două zile din urmă am făcut prizonieri aici aproximativ 100 Francezi.

Numeroase întreprinderi de noapte ale duşmanului în pădurea Fumin, le-am respins totdeauna neted în lupte cu granate de mână. La Lens şi la nord dela Arras s-a prăbuşit câte un biplan francez. Amândoi aviatorii au murit. Un avion francez l-am împuşcat la vest dela Argoni. O escadră germană de aviaţie a atacat stabilimentele gării şi cele militare dela Bacrat şi dela Raon Letape.

La est şi sud-est.

În partea nordică a frontului nu s-au întâmplat evenimente deosebite. Pe linia ferată Liachowicze—Luniniec, plină cu transporturi militare, am aruncat numeroase bombe.

La grupul generalului Linsingen lângă Styr, la vest dela Kolku precum şi la Stochod, în regiunea Kowel—Rowno, am respins, în parte prin contra-ieşiri succese, atacurile ruseşti. La nord-vest dela Luck trupele noastre se află în o luptă favorabilă pentru noi. Numărul prizonierilor şi pradă s-a ridicat. La sud-vest dela Luck Ruşii atacă în direcţia Gorochow. La armata Bothmer situaţia e neschimbată.

Cântece.

I

Dorule, tovarăş veşnic
Sufletelor stingherite,
Sol, ce sfărâmi depărtarea
Cu-aripile oţelite,

Du-te repede acolo,
Unde-un fir cald, scump mă leagă
Şi sărută lung, fierbinte
Tâmpla-i palidă şi dragă...

II

Iar îmi vine dor de ducă...
Cum m'aş duce de departe,
Unde nu-i nici drum, nici vreme
Şi nici gândul nu străbate...

Mi-ar fi drag să simt pustiul
Necuprins cum mă 'nfăşoară...
Poate — acolo-aş fi 'acasă"
—Moarte, suflu-ţi mă 'nfioară!...

*P. Literare.

R. Cetină.

12 peşitori

ai episcopiei transilvane vacante dela 1796—1810.

— Comunicare istorică —

de Dr. Ioan Lupuş.

III.

Neurmând nici o măsură hotărâtă pentru întregirea scaunului vacant, în Iunie 1799 se adună 16 protopopi, cari trimis curţii din Viena petiţie în sensul celei din 25 Maiu 1795. Răspunsul, ce li s'a dat, suna astfel: întregirea scaunului episcopesc se amână pentru alte timpuri şi anume până atunci, până când împrejurările şi interesul prea înaltului serviciu va admite şi va reclama aşă ceva. ⁴⁾

După cinci ani de aşteptare zadarnică Nicolae Huţovici se adresează din nou curţii din Viena prin acelaş agent Enyedi arătând că pretinsa piedecă, ce stă în calea întregirii scaunului episcopesc, până se vor încassa toate taxele

⁴⁾ „...bis dahin ausgesetzt zu bleiben, bis die Umstände und das Wohl des höchsten Dienstes Solche zulassen und erfordern werden“ (nr. 1590 din 1799.)

sidoxiale restante, a dispărut în bună parte, deoarece credincioşii au plătit aceste taxe regulat dela 1796. Dar le cade atât de greu să plătească văzând, că acela pentru care sunt ele destinate, adică episcopul, lipseşte. Aceasta lipsă crează multe dificultăţi în conducerea bisericii şi în afacerile canonice. Deaceia roagă Huţovici din nou pe Majestatea Sa, să se milostivească a-l numi episcop, ca pe unul care cunoaşte toate greutăţile clerului şi nu caută în această demnitate propria sa fericire, ci vre-nu-mai să promoveze, prin sârghiţa şi râvna sa, binele obştesc. Dacă meritele şi calităţile lui nu ar fi suficiente pentru dobândirea acestei demnităţi, se roagă cu supunere să i se dea altă funcţie preoţească ori în lipsa acesteia să i se dea o remuneraţie mai bună, ca să poată avea şi el o bucurie pe urma serviciilor de până aci şi cu atât mai mult să fie în stare a-şi duce la îndeplinire râvna şi intenţiunile sale spre binele prea înaltului tron; deşi el este sigur, că în-cuviinţându-se o candidare pentru alegerea episcopului din sinul acestei naţiuni, atât guvernul ţării, cât şi clerul l-ar sprijini pe el cu pluralitatea voturilor... ⁵⁾

⁵⁾ „Sollten aber meine Verdienste und Fähigkeiten zur Erlangung dieser Würde

În Octomvrie 1801 vicarul Ioan Popovici, protopopii Nicolae Huţovici, Gheorghe Petraşcu şi Gheorghe Heines „în numele întregului cler al bisericii neunite din marele principat al Ardealului“ roagă din nou pe monarhul, să admită alegerea de episcop din sinul lor, cu excluderea străinilor, căci nu e cu putinţă a susţine ordinea şi disciplina timp mai îndelungat fără supravegherea şi conducerea unui arhi-păstor... ⁶⁾

nicht hielänglich seyn, -o bitte ich unterthänigst mich mit einer anderen Stelle in geistlichen Diensten, oder in Ermanglung auch dessen mit einer andern Remuneration in Rücksicht meiner bisher geleisteten Diensten allergnädigst zu erfreuen, damit ich umso-mehr in den Stand gesetzt werde, meinen Eifer und Absichten zu a allerhöchsten-Vortheil auszuführen; obchon ich versichert bin, dass wenn hier zu Lande eine Candidation wegen Erwählung des Bischofs aus der Mitte dieser Nation erlaubt wird, mir sow hl die hierländige Landesstelle, als auch der Clerus cum pluralitate vot rum gew ss beistimmen werden“ (nr. 2848/1801.)

⁶⁾ „...es ist ohnehin einleuchtend, dass Disziplin und Ordnung ohne Aufsicht und Leitung eines Oberhirten in die Länge nicht auf recht gehalten werden könne“ (nr. 3277/1801.)

Huţovici va fi crezut, că această repetiţă rugăminte a clerului vine să dea un sprijin puternic petiţiilor sale anterioare. Însă nici vicarul Ioan Popovici n'ar fi voit să vadă pe altul urcând acest scaun episcopesc. Deaceia la începutul lui Decemvrie 1801 adresează împăratului o lungă petiţie, în care spune că dela 1773, după mutarea episcopului Sofronie Chirilovici din Transilvania la episcopia sârbească din Buda, el a condus episcopia vacantă în calitate de vicar până la 1784, deci 11 ani fără nici un salar sau diurn fix. După moartea episcopului Nichitici a condus-o iarăşi timp de 9 luni şi acum o conduce neinterupt dela 1796. Când cu răscoala ţăranilor din 1784 şi-a câştigat, şi el merite, liniştind poporul şi luând parte la lucrările comisiunii emise pentru pacificarea celor răsvrâţiţi. Iar la anul 1800 făcându-se svonuri neîntemeiate despre o răscoală în părţile Zarandului guvernul ardelean l-a-trimis iarăşi pe el, împreună cu notarul consistorial Aron Budai, să liniştească poporul şi să-l readucă la ascultare.

Pe lângă aceste merite mai aminteste următoarele împrejurări, cari îl îndreptătesc să poartească şi el scaunul de vladică:

1. Din vârsta copilăriei sale a ser-

Câmpul de operațiuni din Balcani: Situația e neschimbată.

Situația agricolă a Germaniei.

Ziarul „Norddeutsches Allgemeines Zeitung“ publică un interesant articol sub acest titlu, în care dă, ca se arată că recolta actuală se anunță foarte bine și e incomparabil superioară a celeia din anul trecut, urmează următoarele:

Dupa statistica oficială, s'a recoltat anul trecut în Germania 9,152,402 tone de secară și 3,855,841 tone de grâu, adică în total 13,008,243 tone de cereale panifere. În ultimul an de pace, adică în 1913, recolta grâului era de 4,655,956 și cea a secarei, de 12,222,394 de tone, deci în total 16,878,350 tone. În 1912 s'a obținut 16 milioane de tone grâu și secară. În 1913, adică în timpul dintre aceste două recolte erau, una cu 3 și alta aproape cu 4 milioane de tone mai mari decât ceea ce din 1915, Germania a importat abia cu un milion de tone mai mult decât a exportat. Această cifră este numai pentru grâu și secară, făina exportată fiind deja scotită și scăzută. Și prima recoltă din 1914 era destul de redusă dar ca a doua recoltă din acest an, nu a mai fost în Germania de mai bine de 12 ani.

Și mai simțită însă a fost lipsa nutrețului. Recolta ovăzului era de 5,986,034 tone, față de circa 9 milioane tone în 1914 și circa 10 milioane în 1913. În fine, recolta pe 1915 a tuturor acestor cereale era cu circa 9 milioane tone mai mică decât în 1913. Pășunile erau de asemenea cu 5 milioane de tone mai mici decât în 1914 și 1913.

Cauza acestei recolte dezastruoase nu este deloc insuficienta cultivare a solului. Nici odată ogrorul german nu a fost lucrat cu mai multă îngrijire și pe o scară mai întinsă ca în 1915. Singura cauză a fost numai timpul extrem de nefavorabil din primăvară și vară. Cu toate acestea Germania a reușit să evite, dacă nu privațiunile, dar totuși orice amenințare a existenței sale și aceasta este o dovadă că orice speranță de a învinge Germania prin foame este zadarnică. Dacă acest imperiu vast, nu a murit de foame într'un an în care numai la cele patru cereale principale a avut un deficit față de ultimul an de pace, de 9 milioane de tone, atunci această țară nu va putea fi nici odată redusă prin foame.

O riguroasă orânduire asigură populației germane un consum regulat și rațional, până la sfârșitul anului agricol și o rezervă spre a preveni orice greutăți neprevăzute ale recoltei viitoare.

De asemenea consumația cartofilor este asigurată până după noua recoltă. La 26 Aprilie se aflau în întreg imperiul german 1,329,428 quintale de cartofi, adică de 3 ori mai mult decât se credea înainte de statistică.

Înrăurirea cea mai mare pe care a avut-o recolta proastă din anul trecut a fost în special asupra stocului de vite, cu atât mai mult cu cât în timp de pace, Germania importa cantități extraordinare de furaje. Germania a făcut tot posibilul ca să importeze cât mai multe mijloace de hrană pentru oameni și vite.

Tratatele încheiate cu România sunt cunoscute. Greutățile transportului pentru un import pe o scară mai întinsă, au fost înlăturate pe cât era posibil. Importul făcut de societatea pentru cumpărarea cerealelor, a mers într-o continuă creștere.

Pe când cerealele importate de această societate în ultimele luni ale

anului 1915 erau departe de a atinge cifra de 100.000 de tone pe lună, în Aprilie 1916 de pildă, întrecuse 200 de mii tone.

La 15 Aprilie se numărase în întreg imperiul german 13.303,500 de porci față de 16.569,990 în anul precedent, față de 19.239,483 la 1 Octombrie 1915 și față de 17.292,892 la 1 Decembrie 1915. Rezultă deci că stocul porcilor era la 15 Aprilie cu 23,1 la sută mai mic față de cel dela 1 Decembrie. Nu trebuie să se uite că iarna se taie cei mai mulți porci și deci că această scădere este absolut normală.

Stocul de vite cornute a fost mai puțin lovit. Acest stoc era la 15 Aprilie 1916 de 19.873,189 capete, ceea ce înseamnă aproximativ un milion de capete mai puțin de cât la 1 Octombrie 1915 și nici măcar 2 milioane mai puțin de cât la 1 Decembrie 1914, adică într-o vreme când aprovizionarea cu nutreț, se făcea în chip normal. Față cu stocul dela 1 Decembrie, 1915, scăderea era la 15 Aprilie de 2,1% din cifra totală. Dela 1 Decembrie, numărul vitelor tinere dela 3 luni până la 2 ani neimpliniți, a scăzut: juncații, taurii și boii cu 8,7%, vacile cu 4%; însă numărul vitelor până la 3 luni a crescut cu 41,1%. Numărul vacilor de lapte a scăzut cu mai puțin de 800.000 față de stocul din Decembrie 1914.

Germania și-a păstrat nevătămată baza reproducției sale de vite, ceea ce îi va permite să revină la starea înfloritoare dinainte de război, cu oarecari restricțiuni bine înțelese, restricțiuni ușor de suportat în timpul verii, când consumația cărnii e mai redusă.

Dacă recolta ce de apropiere va fi chiar interioară de cum se anunță, încă Germania va sta peste câteva luni pe o bază de alimentație cu totul alta ca cea de până acum. Numai 1—2 milioane de tone de cereale panifere, și 2—3 milioane de tone de furaje, mai mult, înseamnă extraordinar de mult pentru riguroasa organizație germană. Că Germania nu poate muri de foame nici în condițiile cele mai grele, ne-a dovedit extrem de proastă recolta din 1915—1916.

Situația din Irlanda nu s'a lămurit încă. „Times“ anunță din Dublin, că situația din Irlanda nu este încă de loc mulțumitoare. Cu toată starea de asediu, adepții lui „Sinfein“ provoacă scene de stradă și poartă în mod vizibil insignii revoluționare. Chiar și în teatre și cinematografe au loc manifestări și tumulturi. Irlandezii spun, că cu toate sacrificiile făcute de ei, revoluțiunea le-a folosit mai mult decât 30 de ani de agitații.

Ziarul „Times“ mai anunță, că în York adepții lui „Sinfein“ au făcut procesiuni publice pentru comemorarea înfrângerii navale a englezilor. „Times“ prevede noi turburări.

Ziarul „Deutsche Tageszeitung“ anunță din New-York, că Sâmbătă au avut loc 800 de întruniri populare în toate regiunile țării spre a comemora pe martirii irlandezi. La întrunirea din Madison Square au participat 12000 de persoane. Mii de alte persoane au rămas afară ne mai având loc în sală. Oratorii au atacat vehement Anglia. O listă de subscripție pentru „fondurile de ajutorare a irlandezilor“ a dat suma de 100.000 de dolari.

Demobilizarea în Grecia. Din Atena se comunică: Duminică a început concedierea trupelor demobilizate.

Din România.

Centenarul ariversării nașterii lui C. A. Rosetti. — Meetinguri. — Moartea lui D. Butculescu.

Duminică s'a serbat în București în fața statuei marelui bărbat de stat C. A. Rosetti centenarul aniversării nașterii sale. În fața unui public imens, care a ținut să aducă prinusul de recunoștință marelui dispărut al rostit cuvântări prim-ministrul Brătianu în numele guvernului, președintele camerei Ferekide în numele parlamentului, prof. Dr. C. G. Istrati în numele Academiei Române, E. Costinescu în numele foștilor colaboratori ai lui C. A. Rosetti, d-l Hagi Theodoraky în numele comerțului român și d-l I. Procopiu în numele presei române.

Pe soclul statuei s'au depus numeroase cununi, între cari o cunună splendidă din partea Regelui cu următoarea inscripție: „Regele Ferdinand I — marelui bărbat de stat Rosetti. Serbarea comemorativă a avut un decurs selemn.

În aceeași zi s'au ținut tot la București două meetinguri. Despre decursul acestora biroul ungar de presă ne relatează următoarele pe baza unei telegramme primite din București:

Duminică înainte de amiază, a avut loc o întrunire a social-democraților pentru a protesta în contra agitațiilor pentru intrarea în acțiune a României. Șeful social-democraților, Rakowski, a accentuat că masele largi ale poporului nu doresc participarea României la război. După întrunire social-democrații au parcurs mai multe străzi demonstrând pentru pace.

În același timp a avut loc sub presiunea părintelui Lucacu asistat de d-nii N. Filipescu, T. Ionescu și Măndrescu o întrunire cu tendință contrară.

Alaltăieri a încetat din viață, Dimitrie Butculescu, fost senator și deputat, în etate de 70 de ani. Dimitrie Butculescu, a luat parte, muncind cu multă activitate, la numeroase societăți cu scopuri filantropice și naționale. A fost inițiatorul primei expoziții naționale române, care a avut loc în parcul Cișmigiu. Moartea sa, lasă unanime regrete.

Protestul Americii contra Angliei și Franței. Ziarele germane publică textul notei de protestare adresată de guvernul american Angliei și Franței în chestia confiscării contrar dreptului ginților a poștei neutre. Nota apăruse până acum numai în presa americană, presa anglo-franceză o suprimate. Tonul notei este foarte sever. Ea relevă atitudinea corectă a Germaniei, care contrastează cu necontenitele și nemai pomenitele șicane ale autorităților anglo-franceze. Ea amenință cu daune-interese pentru toate pagubele suferite, deci și pentru cele indirecte, rezultând din întârzieri și cere energic Angliei și Franței să-și schimbe radical atitudinea lor de până acum.

Este foarte semnificativ, că această opinie a cancelariei de curte și a consiliului de stat, cu data de 1 Mai 1802, ajunge să obțină aprobarea maiestatică numai la începutul anului 1806, când Francisc II, scrie cu mâna sa această *resolutio augustissima*: „Placet das Einrathen der Kanzley. Es ist mir ehestens die Auskunft vorzulegen, ob seit der Zeit wo dieser Vortrag erstattet worden, der *Sydoxial-fond* seine *Passiva* ganz abgetragen, wie viel der jährliche Ertrag desselben, sowie die darauf haftenden Lasten ausmachen; in was letztere bestehen und zugleich wie der Entwurf zur Regulierung der Beköstung für den Bischof zu unterbreiten, sowie anzuzeigen ob dieses Amt länger ohne Nachtheil der Seelsorge bey dem griechisch nicht unirten Volk in Siebenbürgen unbesetzt belassen werden könne; und die Mittel vorhanden seyen selbes zu besetzen und gehörig zu dotieren.“

— Va urma. —

*) semnat: Franz m. p. și Zinzendorf m. p. esp. den 25 Jan. 1806 nr. 1201 din 1802 (arhiva consiliului de stat, Viena).

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 19 Iunie.

In nordul monarhiei.

În Bucovina nordică și în Galiția-ostică nu s'a petrecut nici un eveniment mai însemnat. La nord-ost dela *Lopusno* dușmanul a atacat cu mari forțe preponderante pozițiile noastre. Probatul regiment de infanterie 44, sprijinit de un foc minunat de artilerie, fără să-și folosească rezervele a respins coloanele de asalt constătătoare din nouă rânduri. Dușmanul a suferit pierderi grele. Un atac încercat peste noapte în această regiune încă a eșuat. La *Gorochow* și la *Lokaczy* am respins puternice contra-atacuri rusești. La cursul superior al *Stochodului* am câștigat teren.

La granițele italiene.

Eri seară Italianii au îndreptat din nou un foc foarte violent contra pozițiilor noastre dintre mare și *Monte dei sei Busi*. Încercarea dușmanului de a înainta la *Selz* am zădărnicit-o imediat. În sectorul nordic al platoului dela *Doberdo* s-au desvoltat lupte vii de mine și cu granate de mână. Un atac de noapte al dușmanului pe frontul *Dolomit*, a eșuat.

La *Ruffredo*, pe frontul dintre *Brenta* și *Astico*, trupele noastre au respins din nou numeroase ieșiri ale Italianilor și între acestea și un atac puternic la nord dela *Monte Meletta*. La sud dela *Busi-Bollo* am ocupat coasta cea mai apropiată de munte. Trei contra-atacuri ale dușmanului au eșuat. În aceste lupte am făcut prizonieri mai mult de 700 Italiani, între cari 25 ofițeri, și am capturat 7 mitralieze precum și o aruncătoare de mine.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

La cursul inferior al *Vojusei* s-au dat în zilele din urmă lupte de artilerie.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Apel către băncile românești.

Onorată Direcțiune!

Uniunea femeilor române din Ungaria, conștie de grelele împrejurări, cari ne înlănțue, ca și de datorii ce i se cer în viitorul apropiat — ca reprezentanța tuturor organizațiilor de femei române din patrie, voinște să se facă vrednică de vitejiile soldaților noștri din bătaia focului precum și de spiritul de jertfă a celor rămași acasă, — înrolându-se la opera de ajutorare și salvare a Orfanilor războiului.

Ideea ridicării de Orfelinate, înscrisă în Statutele „Uniunii“ ca o problemă capitală, ca un scop suprem al ei, își cere acum mai imperios ca ori-când realizarea.

Între alte modalități pentru a-și împlini idealul „Uniunea“ a întreprins cu ajutorul damelor și domnișoarelor din centrele românești — opera contribuțiilor regulate.

Aceste contribuții purtând numirea „darea orfanilor“ vor fi mearse pentru susținerea Orfelinelor. Și e clar că cu cât mai numeroase și mai mari vor ele, se va accelera și întruchiparea Orfelinatului de feteți din Brașov.

Fixându-se o taxă minimă de 20 fil. pe lună sau 2 cor. 40 fil. anual, s-a intenționat angajarea întregii suflări românești la un monument dedicat neamului de femeile sale. Iar dacă s-au luat de bază micile contribuții ale celor mulți, nu s-a trecut cu vederea și ajutorul mai mare, ce poate veni dela cei puțini aleși ai noștri. *Asfel s-a contat și la sprijinul institutelor noastre financiare la Băncile românești.* Considerând spiritul de jertfă manifestat cu largă măsură la toate ocaziile mari de Institutelor noastre financiare cu

adevărat filantropice, „Uniunea“ își ia voie să roage Băncile românești prin Onoratele Lor direcțiuni și conduceri pentru subvenții anuale din cvota designată pentru binefaceri pe seama Orfelinelor războiului.

Începutul l-au făcut deja frunțile noastre de băncă „Albina“ și „Ardeleana“ din Orăștie, cu sume frumoase.

De aceea nu dubităm un singur moment, Onorate Dle Directori, de marinimoasa contribuție anuală din partea Instituției pe care o conduceți. Luându-ne voie să vă exprimăm anticipatelor noastre mulțumim, Vă încredințăm că darul de alinare al femeilor române ce-l aduce durerilor filor săi — ridicarea orfelinatului pentru adăpostirea și creșterea orfelinelor războiului, va fi și pentru D-Voastră ca pentru Noi și toată suflarea românească o satisfacție a unei datorii împlinite.

Primiți Onorată Direcțiune expresia distinsei noastre considerațiuni.

Brașov, în 7 Iunie 1916. Pentru Comitet:

Maria B. Băulescu. președintă.

Elena Dr. Meșianu. secretară.

NB:) Foile noastre sunt rugate a reproduce acest Apel.

Evacuarea Cernăuțului. Din București se comunică cu data de 19 Iunie ziarului „Az Est“:

După știri din Burdujeni populația orașului Cernăuți, arhivele și colecțiile prețioase au fost transportate la locuri sigure încă înainte de intrarea Rușilor în oraș. În Cernăuți și satele din împrejurime au rămas numai garda civilă, cari s-au retras deosemena la timp.

Duminică dimineața Rușii au intrat în Țurani și la 8 oare au ocupat Cernăuțul. Orașul n-a suferit multe pagube. Rușii au bombardat numai gara și împrejurimile. Gara a fost incendiată.

ȘTIRI.

— 20 Iunie n. 1916.

Consistoriul mitropolitan. Joi, în 22 Iunie nou se întrunește în Sibiu consistoriul mitropolitan, ale cărui ședințe vor fi presidate de P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, al Aradului.

Diplomatico. Conte de Czernin, ambasadorul austro-ungar la București, care plecase într-un scurt concediu la Viena, s'a reîntors Vineri la București.

La masa studenților „V. Onițu“ au mai contribuit: *Dl Mateiu Voileanu*, asesor consistorial din Sibiu, în amintirea neuitatei sale fiice † Eleonora 10 K., „Ardeleana“, institut de credit și economii în Orăștie, ajutor 200 K.

Primească generoșii donatori sincere mulțumiri. *Diracțiunea-masei studenților.*

Testamentul lui Kitchener. Din Haga se comunică: Conform unor știri din cel mai bun izvor lordul Kitchener voia să ajungă în contact cu armata lui Brusilow, pentru a fi de față, la invitarea Țarului, la ofensiva rusă din Volhynia și Galiția. Averele lui Kitchener, în sumă de 5 milioane franci o moștenește sora lui.

Nol știri despre „Hampshire“. Ziarul „Nowoje Wremja“ anunță că pe vasul Hampshire cu care s'a înecat lordul Kitchener, se aflau și numeroși reprezentanți de seamă ai comerțului și ai industriei engleze; între ei era și directorul general al firmei Vicker și Parker, care urmau să înceapă tratative cu guvernul rus asupra unor legături politico-comerciale și a furnizării unor materiale de război.

Apollo-Bio. Program pentru Miercuri și Joi, 21 și 22 Iunie n.: Mare seară de senzații. „Sulamit“, cea mai mare dramă de senzație, în 5 acte. În rolurile principale cei mai de seamă artiști maghiari. „Săptămâna Eiko“, actualități de pe câmpul de luptă. „Sigilul roșu“, dramă emoționantă în 2 acte. „Serviciu femeiesc“ farsă amusantă. „Urcarea salariului“ farsă în 1 act.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp

Redactor responsabil: Ioan Lacoa.

vit bisericii și clerului, câștigându-și merite, iar acum din oficiul său de vicar nu mai poate avansa altfel decât ajungând episcop.

2. Cunoaște Sfânta Scriptură și canoanele bisericii răsăritene astfel încât poporul încredințat păstoririi lui, dupăcum l-a condus și învățat până aci timp de 16 ani, îl va putea învăța și povățui și în viitor.

3. Cunoaște firea, pornirile și obiceiurile poporului românesc, precum și legile municipale și obiceiurile acestui mare principat, a căror cunoștință de altfel se și cere dela un episcop.

4. Adevărat, că nu știe altă limbă, în afară de cea românească; dar din această împrejurare n'a rezultat nici o scădere pentru administrarea episcopiei timp de 16 ani. Această împrejurare nu va putea fi deci piedecă pentru el considerând, că nici episcopul din Bucovina nu știe alte limbi, în afară de limba maternă.

5. Soția sa legitimă, care este încă în viață, a consimțit de bună voie, ca el să ceară pentru sine episcopia și aceasta nu aduce cu sine nici un lucru nou, fiind normat anume prin canonul

48 al sinodului ecumenic „trulan“, ce trebuie să facă o preteasă, dacă soțul ei ajunge episcop.)

Din toate aceste considerațiuni trăgea vicarul Popovici încheierea, că nici unul dintre candidați nu poate fi mai îndreptățit decât el a solicita pentru sine scaunul episcopesc vacant.

Cancelaria de curte cerând informațiuni dela guvernul ardelean, află că nu ar fi sosit încă timpul să se întregească episcopia ardeleană, deși constată că din taxele sidoxiale s'au încasat dela 1786-1789 pentru fondul episcopesc 99.0 fl., pentru cassa camerală 8234 fl., pentru cassa provincială 43740 fl. și a rămas o restanță de 8253 fl. De-ocamdată însărcinează din nou guvernul să facă un plan pentru regularea subsistenței materiale a viitorului episcop.

7) Acest canon prescrie, că mucrea, al cărei bărbat este ales episcop, trebuie să se despărta de bărbat cu învoirea ei și a lui, mai înainte de promoțiunea lui ca episcop și să se retragă la o mănăstire îndepărtată de locuința episcopului, și dacă este vrednică, poate fi înaintată la treapta diaconeselor. cf. Șaguna: *Enchiridion de canoane* p 138